

Gebeden en verkondiging zondag Palmpasen

17 april 2011

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht
ds. Stefan Dijkhuizen

Lezingen: Jesaja 50: 4-7 & Matteus 21: 1-11

Verkondiging:

Geliefden van onze Heer,

'Wie is die man?'

De profeet, zeggen sommigen. De Zoon van David. Een koning? De langverwachte Messias?

De stad is in rep en roer. De stad beeft, zo staat er letterlijk. Jeruzalem schudt op haar grondvesten. Niet zozeer omdat Jezus een onbekende is, maar van verbazing, ontzetting, angst misschien wel.

Vandaag is het Palmpasen, ook wel Passiezondag genoemd.

Het is dubbel, want het is nu nog feest, met de kleur rood, maar het is het ook het begin van de Passieweek, de Lijdensweek, en dus paars.

Vandaag nog even koning op een ezel, maar vanaf morgen de lijdende knecht. Wie is die man? Wat verbindt in hemelsnaam het rood met het paars? Waar komt het in samen?

We kennen het verhaal van de intocht allemaal heel goed. We hebben allemaal dat beeld dat vast vroeger door de kinderbijbelplaten is gevormd. Die ezel, de palmtakken, de kleding op de weg, Hosanna in den hoge!

Toch schuurt het altijd wat met wat volgt. Want is het niet 'Heden Hosanna, morgen kruisigt hem'? We zingen dat lied, Gezang 173, vanmorgen weliswaar niet, maar zo klinkt het vaak het slotlied van de Palmzondag. Kan dat dan wel, dat rood, en straks de processie van die kinderen?

Natuurlijk is het paradoxaal. Maar zo is eigenlijk het hele leven. Wat vandaag nog bejubeld wordt, de hemel in geprezen, staat morgen bij het oud vuil.

Voetbalcoaches worden de ene dag binnengehaald als de grote verlosser, om vervolgens niet veel later aan de kant geschoven te worden. Idem voor politici.

Maar ook in je eigen leven kan die dubbelheid er zijn. Denk aan je gezondheid, de ene dag kon je nog alles, de andere dag ben je ziek, oud, doe je niet meer mee. Of op je werk, als je baan ineens op de tocht staat.

Of in relaties, als er door een misverstand een enorme kloof kan ontstaan tussen mensen. En men in plaats van het beste, juist het slechtste in elkaar naar boven haalt.

Zo is het eigenlijk ook in iedere kerkdienst: Kyrie en Gloria horen bij elkaar. Ook in de kerk hoeven we dus onze ogen niet te sluiten voor de dubbelheid van het leven. Vallen en opstaan, licht en donker: Het hoort nu eenmaal bij elkaar, en bij God is ruimte voor allebei.

In deze intocht komt het allemaal samen. In dit bekende verhaal. Zien we een koning, een profeet? Of de lijdende knecht, of een mislukkeling, die kansloos op zijn einde afgaat...

We zijn aangekomen in Jeruzalem. En begon het daar niet allemaal mee? Weet je het nog? Koning Herodes, de macht in Jeruzalem, ze schrokken ooit hevig van de aankondiging van de geboorte van de nieuwe koning van de Joden... en nu is die koning hier, nu komt die koning in die stad.

In alles valt op dat Jezus de regie volledig in eigen handen heeft. Nauwkeurig wordt aangeduid waar ze zijn, wat er gedaan en gezegd moet worden. En iedereen werkt mee. Iedereen volgt Jezus in zijn weg naar de stad. Bovendien, het is de profeet Zacharia die het allemaal al voorspelde, en dat gaat hier in vervulling:

'Zeg tegen Sion: "Kijk, je koning is in aantocht, hij is zachtmoedig en rijdt op een ezelin en op een veulen, het jong van een lastdier."'

En alsof de medepelgrims het onmiddellijk begrijpen, die enorme menigte feestgangers op weg naar Jeruzalem voor het Paasfeest, worden mantels op de weg gelegd, takken afgebroken, en zet men massaal in:

'Hosanna voor de Zoon van David! Gezegend hij die komt in de naam van de Heer. Hosanna in de hemel!'

Die woorden komen niet zomaar ergens vandaan. Ze klinken in Psalm 118, die we net ook hebben gezongen. Dat is de laatste Bedevaartpsalm die men aanhief op weg naar de heilige stad. 'Hosanna', het betekent letterlijk: Red ons! Het is eigenlijk een gebed, maar hier wordt het tot een jubel, alsof de redding er al is.

Al die mensen, ze voelen blijkbaar meteen bij deze welbewuste actie van Jezus, dat het moment daar is. Zoals je dat wel eens vaker ziet; ineens is er het besef bij iedereen: Ja, nu, dit is het! Denk aan de val van de muur, denk aan andere grote gebeurtenissen in onze geschiedenis.

Niet zo gek dus, dat de mensen in Jeruzalem, de andere partij in dit verhaal, volledig van hun stuk zijn. 'Wie is deze man?' vragen ze zich vertwijfeld af. Wat zal hij ons brengen? Helemaal als je de uitermate gespannen sfeer meeneemt die er in die dagen hing. De religieuze leiders,

die hun gezag over het volk wilden behouden, maar al helemaal de Romeinse bezetter. Bedreigend en explosief.

Toch gaapt er een kloof tussen ons en die pelgrims en stedelingen om Jezus heen. Want wat zij voelen, wat zij zien, wat zij ervaren, dat kunnen wij ons maar slecht indenken. Die verwachting van de Messias, die hoop op redding, die diepe, diepe wens dat de gehate Romeinse bezetter zou worden verslagen en verdreven. Bevrijding. Dat stond met hoofdletters in de ziel gekerfd van nagenoeg iedere Jood in die dagen. Het was de kern van alle hooggespannen verwachtingen.

Bevrijding, gered worden. Dat is iets waar je vandaag de dag maar vreemd mee aangekeken wordt. Wie durft dat nou nog hardop te zeggen: 'Ik heb redding nodig', of 'Ik moet bevrijd worden', als alles om jou heen en in jezelf gebouwd is op zelfredzaamheid. Eigen verantwoordelijkheid, eigen keuzes, zelfverwerkelijking.

Of ... denken we vooral dat je dat moet? Durven we ons niet open te stellen voor een ander? Mogen we niet kwetsbaar zijn?

Ondanks de kloof die er is tussen het verhaal en ons, de roep om redding en onze zelfredzaamheid, worden ook wij voor de vraag gesteld, en doen wij mee op Palmpasen door die ene vraag: 'Wie is toch deze man?'

Durven wij ook 'Hosanna' te zeggen? Te roepen? Red ons? Durven we het ook toe te laten, dat Jezus gekomen is om te redden?

De stad is in rep en roer, zo vertaalt de NBV. Maar er staat dat ze beeft, ze schudt en schokt. Het Grieks gebruikt het woord waar wij later seismograaf en seismologie van hebben afgeleid. De evangelist gebruikt het niet veel later weer: Zoals de aarde beeft als Jezus straks aan het kruis sterft, en zoals de bewakers bij het graf van angst beven en voor dood neervallen als de engel de steen wegrolt.

Dat is blijkbaar wat gebeurt als Jezus intocht houdt.

Dat is het evangelie: Het brengt je van je stuk, het doet je schokken en schudden. Niets staat meer vast, al je beelden, al je overtuigingen, alles waar je je angstvallig aan vastklampt. Je staat letterlijk naakt, en je kleren die je bedekken en verhullen liggen op de weg.

Om bevrijd te worden, mens naar Gods beeld, God in de ander en in jouzelf herkennen, moet de seismograaf uitslaan. Als Jezus werkelijk intocht houdt, in onszelf, in deze wereld, dan gaat het beven en trillen. Het evangelie botst en schuurt zich zo deze wereld in.

Deze zondag kenmerkt zich dus en in de jubel en in de hevige ontzetting. Zo gaan we ook op weg, deze Stille of Goede Week in. 'Wie is die man?'

Maar wat brengt nu die koning op een ezel en de lijdende knecht samen? Wat is dan dat bevrijdende in deze haast paradoxale figuur?

De bevrijding komt niet met macht. Het schokken en beven van het evangelie, is er niet om ons klein te maken, en bang. Nee, het is uiteindelijk een weg van nederigheid die deze koning verbindt met de knecht die lijden zal.

Want wat werkelijk bevrijding geeft, is de liefde van God door Jezus, door zich te geven voor alle mensen. In de nederigheid op de rug van een ezel, maar ook aan de voeten van zijn leerlingen met een kom water. In het geven van zichzelf, in de weerloze overmacht.

En hoe 'jonkvrouwe Jeruzalem', zoals we zongen in het lied voor de dienst, haar bruidegom dan ontvangen zal, zal in de komende week wel blijken. Zo blijkt het steeds weer in onze geschiedenis.

Maar Jezus weet, dat een mens pas werkelijk vrij kan zijn, als hij of zij zich overgeeft aan de eeuwige liefde van de Vader. Hij leeft wat die Psalm 118 bezingt. In de kern is het de redding, de uitleiding, in het midden van die Psalm klinkt immers het lied door aan de oever van Schelfzee: Er zal doortocht zijn! Het is ook het eerste en laatste woord van die Psalm: 'Zijn liefde duurt in eeuwigheid'.

En daarom zingen we deze Psalm straks weer, op de Paasmorgen, maar dan met jubel en bazuingeschal. Als bevrijde mensen. Halleluja!
In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.